

פסחים ח. (ש 9 מסוף הצרות, הנקודתיים) עד ח: (סוף העמוד)

שלוחי מצוה אינם ניזוקים - בעניין זהירות וזריזות בקיום מצוות (מסילת ישרים ט)

"דע כי יש יראה ראויה ויש יראה שוטה, יש בטחון ויש הוללות. כי הנה האדון עשה את האדם בעל שכל נבון וסברא נכוחה לשינהג עצמו על דרך טוב וישמר מן הדברים המזיקים... ומי שירצה שלא ינהג עצמו בדרך החכמה ויפקיר עצמו לסכנות הנה אין זה בטחון אלא הוללות. והשמירה מזה היא היראה המיוסדת על הנהגת החכמה והשכל והיא היראה הראויה. אך היראה השוטה היא שיהיה האדם רוצה להוסיף שמירות על שמירות ויראה על יראה ועושה משמרת למשמרתו באפן שיגיע מזה בטול לתורה ולעבודה. והכלל להבחין בין שתי היראות הוא מה שחלקו חכמים... (פסחים ח) היכא דשיכח היזקא שאני. כי מקום שההיזק מצוי ונודע יש להשמר אך מקום שאין ההיזק נודע אין לירוא".

היכן פטורים מבדיקת חמץ

פטור מחמת בע"ח

במקום שמצויים בו בע"ח: אין צורך לבדוק (גם אם היה חמץ חזקה שהבע"ח אכלוהו).

פטור מחמת חוסר שימוש

מקום גבוה שאינו בר שימוש: אין צורך לבדוק.

חורים וסדקים: כשנחים לשימוש: יש לבדוק. כשאינם נוחים לשימוש: אין צורך לבדוק.

מחסן: אם נכנסים אליו במהלך הסעודה: יש לבדוק. אם לא נכנסים במהלך הסעודה: אין צורך לבדוק.

רווח שמתחת למיטה: כשהרווח גבוה וניתן להשתמש בו: יש לבדוק. כשהרווח נמוך לא ניתן להשתמש בו: אין צורך לבדוק.

פטור מחמת סכנה

מקום שיש בו סכנה לבדוק - אסור לבדוק.

מחסנים שמבקרים בהם בזמן הסעודה:

מחסן דגים קטנים (דגים גדולים יודעים לחשב כמה צריך לפני הסעודה).

מחסן שכר בבבל, ומחסן יין הסמוך לסעודה (אל מחסן יין הרחוק מהסעודה ואל כל מחסן שמן לא נכנסים בזמן האוכל).

מחסן מלח, מחסן שעוה (לנרות), מחסן עצים, מחסן תמרים.

מקומות שיש בהם סכנה:

חורים במקומות שמצויים בהם עקרבים,

חור המשותף ליהודי וגוי (אם היהודי יבדוק הגוי יחשוד שמנסים לכשף אותו).

קושיה: מדוע אנו חוששים, הרי שלוחי מצוה אינן ניזוקים?

תשובות:

- א. חוששים שאחרי הבדיקה האדם יחפש אחרי מטמון ואז הוא ייזק כיון שכבר אינו שליח מצוה,
- ב. במקום שההיזק מצוי - גם שלוחי מצוה ניזוקים.

עליה לרגל

1. שלוחי מצווה אינם ניזוקים לא בדרכם למצוה ולא בחזרתן ולכן אף אחד לא יפגע ברכוש העולים לרגל עד שיחזרו לביתם.
2. 'לא יחמוד איש את ארצו בעלותה' - חובת העליה לרגל מוטלת על בעלי קרקע בארץ ישראל.
3. ירושלים אינה המקום המרשים ביותר בארץ ישראל מבחינת הגידולים שבה (אין בה את פירות גינוסר) ומשאבי הטבע שלה (אין בה את חמי טבריה). זאת כדי שהעליה לרגל תמוקד בערך הלאומי-דתי ולא בסיבות אחרות.

ציטוט מהמשנה

מרתף שלעיתים מכניסים בו חמץ:
ב"ש: יש לבדוק 2 שורות על פני כל המרתף.
ב"ה: יש לבדוק את שתי השורות החיצוניות העליונות.

מהם 2 שורות לפי ב"ש

ר' יהודה: שורה א': כל החביות החיצוניות.
שורה ב': החביות שלצידן.

ר' יוחנן: שורה א': כל החביות החיצוניות.
שורה ב': כל החביות העליונות.

מהם 2 שורות לפי ב"ה

רב: שורה א': החביות החיצוניות והעליונות.
שורה ב': החביות שמתחתן.

שמואל: שורה א': החביות החיצוניות והעליונות.
שורה ב': החביות שלצידן.

בגירסא שלפנינו הגמרא פוסקת שהלכה כשמואל. הרמב"ם לא גרס כך ולכן פסק כרב (כיוון שהלכה כרב באיסורים).